

RACHUNKOWOŚĆ W SYSTEMIE KIEROWANIA PRZEDSIĘBIORSTWEM

Agnieszka Kister
Lublin, Polska

Dobrze uregulowany system rachunkowości i kontroli w celu osiągnięcia wysokich wyników wyznacza ekonomiczną politykę kompanii we współczesnych warunkach. Dlatego kształtowanie administracyjnej struktury jest ściśle związane z udanym opanowaniem i rozwojem rachunkowości jak instrumentu kontroli i kierowania, systemy aktywnego wpływu na funkcjonalne procesy, sposób późniejszego rozwoju kompanii.

Zażądanie – skomplikowany proces doprowadzenia systemu do pożądanego stanu, który by odpowiadał celom kierowania. Przedsiębiorstwo jako obiekt kierowania zawiera dużą ilość stale współdziałających między sobą podsystemów i elementów. Na tym polega jedna z trudności organizacji kierowania. Każda zmiana stanu systemu może mieć jak pozytywne, tak i negatywne ekonomiczne skutki, które trudno przewidzieć zawnazu. Na tym polega następna trudność organizacji kierowania. Stąd powstaje problem koordynacji, związku działalności wszystkich części kierowanego systemu w ramach obiegu kosztów, koniecznej dla pozostawiania jej w odpornym stanie. Na tym polega kolejna trudność organizacji kierowania.

Organizacja rachunkowości zawiera organizację procesów ewidencyjnych, czyli reglamentację procedur i zadań, co opracowuje się w ramach przedsiębiorstwa, podstawą do której służy poprzednio opracowana ich klasyfikacja; wybór kompleksu technicznych środków; opracowanie struktury aparatu kierowania, co zajmuje się rachunkowością, zaznaczenia ich obowiązków, praw i odpowiedzialności; zabezpieczenie racjonalnego połączenia między obiektami i subiektami ewidencji; system zadań i kontroli ich wykonania; formy stymulacji.

Organizację rachunkowości można rozpatrywać w różnych aspektach: przestrzennym, czasowym oraz informacyjno-technologicznym, i w każdym z nich można wyróżnić osobne elementy jej organizacji.

Przestrzenny aspekt rachunkowości zawiera: cel rachunkowości, który określa się wychodząc naprzeciw zapotrzebowań na otrzymanie odpowiedniej informacji dla podjęcia administracyjnych decyzji; obiekty rachunkowości, które są określone odpowiednio do postawionego celu; subiekty rachunkowości.

Czasowy aspekt organizacji rachunkowości przewiduje terminy opracowania i oferuje informację do kierowania.

Informacyjno-technologiczny aspekt rachunkowości zawiera narzędzia osiągnięcia celi kierowania, źródła informacji, metody i techniki jej otrzymania, narzędzia techniczne dla prowadzenia rachunkowości.

Przy określeniu roli rachunkowości w zarządzaniu koniecznym jest kierować się główną ideą, co polega na tym, że system kierowania jest czołowy, a system rachunkowości – jest źródłem kierowania. Zadaniem rachunkowości jest uporządkowanie potoku wejściowej i wyjściowej informacji odpowiednio do potrzeb systemu kierowania, zawierając zarządzanie, zarówno przez same przedsiębiorstwo i przez poddziały strukturalne.

Kierowanie przedsiębiorstwem za pomocą informacji, uzyskanej od księgowości wykonuje się z odchyleniami. Dla tego opracowuje się system norm i normatywów wydatków materialnych i pracowniczych dla poddziałów służb

przedsiębiorstwa. Analogicznie informacja o zmianie norm dochodzi do wykonawcy. Działalnością strukturalnych poddziałów załadza na mocy danych o odchyleniu od norm w miejscach powstania wydatków, przyczyny oraz winowajców. Te dane poprzednio systematyzują się, uogólniają się, analizują się wraz z konkretyzowaniem czynników, które zaważyły na odchyleniu i prezentują się w wygodnej formie dla podjęcia decyzji administracyjnych. Następnie dana informacja jest skierowana do kompetentnych fachowców i kierowników dla operatywnej regulacji produkcji (zaczynając od odpowiedzialnych wykonawców, kończąc kierownikiem przedsiębiorstwa). Dane o wydatki na produkcję oraz jej wypuszczenie uogólniają się w celu wykorzystania ich przy składaniu sprawozdań. Więc, rachunkowości ściśle łączy interesy, zapewnia współdziałanie systemów zarządzania i kontroli, „filtruje” otrzymaną informację i rozdziela między konsumentami informacji.

Celem rachunkowości, jak już było zaznaczone powyżej, jest dostarczenie informacji koniecznej dla podjęcia decyzji systemem rządzącym. Proces podjęcia administracyjnych decyzji można określić jak uzasadniony wybór przebiegu działań między kilku alternatywnymi opcjami dla osiągnięcia ustalonego celu.

Wszystkie decyzje podjęte kierownictwem przedsiębiorstwa można zaliczyć do tej czy innej fazy życiowego cyklu produkcji. Oprócz tego decyzje administracyjne można klasyfikować według szeregu oznak: branża działania, trwałość działania, poziom kierowania, na którym podejmuje się decyzja, wielkość, obiekt wpływu, forma odzwierciedlenia, sposób przekazania.

Charakterystyczną cechą europejskiej rachunkowości, która jest uwarunkowana celami oraz zadaniami kierowania, jest integracja ewidencji wydatków i wyników oraz podjęcia administracyjnych decyzji. W systemie kierowania produkcją ewidencja jest nie tylko źródłem informacji o obiekcie kierowania, ale też jest instrumentem operatywnej kontroli za jego stanem. W związku z tym niektórzy ekonomiści uważają, że system ewidencji musi zabezpieczać otrzymanie wskaźników poddziałów strukturalnych bez organizacji specjalnej operatywnej ewidencji, ponieważ koniecznie mieć wiarygodną informację o funkcjonowaniu poddziałów, zapewniając rachunkowość.

Inni ekonomiści uważają, że główna rola w wyznaczeniu wyników funkcjonowania przedsiębiorstwa i jego poddziałów strukturalnych odnosi się do ewidencji operatywnej.

Warto zgodzić się, że ewidencja operatywna jest bardziej dokładna i pozwala uogólniać informację w jej dynamice. Również dane ewidencji operatywno-technicznej nie dają wystarczająco wiarygodnej i dokładnej informacji do prognozowania funkcjonowania i rezultatów, co w skutku może dezorientować kierownictwo. Dlatego uważają, że ewidencję operatywną samodzielnie można wykorzystać tam, gdzie nie są wymagane dokładne rezultaty.

Podsumowując powyższe, można wyciągnąć następujące wnioski i wyodrębnić funkcje rachunkowości celom kierowania:

1) Zbiór wiadomości, związanych z różnymi poziomami zarządzania przedsiębiorstwem. Wiadomości nie są ograniczone tym, co jest zarejestrowane w księgach i czasopismach przedsiębiorstwa, a również zawiera dane z zewnętrznych źródeł;

2) Analiza danych. Funkcja ta obejmuje klasyfikację i analizę danych;

3) Ocena danych. Funkcja ta obejmuje określenie właściwych i niewłaściwych danych w zależności od stopnia ich ważności dla administracji;

4) Przedstawienie odpowiednich danych w sposób jasny i uproszczony, co pomaga administracji w podejmowaniu optymalnych decyzji.